ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨.୫ ଲିଟର ପେଣ୍ଡିମେଥାଲିନ୍‌କୁ (୩୦ ଇସି) ୫୦୦ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଳାଇ ଜମିରେ ସି ନ କଲେ ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହୁଏ ।

ଜଳ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ଜଳସେଚନ

ବର୍ଷାଦିନେ ମୁଗ / ବିରି ଫସଲରୁ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ହେବା ଦରକାର । ଗଛ ମୂଳରେ ଯେପରି ପାଣି ଜମି ନରହେ ସେଥିପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଦରକାର । ବର୍ଷାଦିନେ ମୁଗ / ବିରି ମୁଖ୍ୟତଃ ବର୍ଷା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ । ମୌସୁମୀ ବର୍ଷା ଠିକ୍ ଭାବେ ହେଲେ ଜଳ ସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥାଏ । ଯଦି ବର୍ଷାଦିନେ ଶୁଷ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖାଦିଏ, ତେବେ ଫୁଲ ଧରିବା ସମୟରେ ଥରେ ଜଳସେଚନ କଲେ ଭଲ ଅମଳ ମିଳିଥାଏ । ଧାନ ଅମଳ ପରେ ମାଟିରେ ଥିବା ବତରକୁ ଉପଯୋଗ କରି ମୁଗ / ବିରି ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ । ଯଦି ଜଳ ସେଚନର ସୁବିଧା ଥାଏ ତେବେ ରବି ଋତୁରେ ଗଛର ଫଳ ବଢ଼ିବା ସମୟରେ ଥରେ ଲଘୁ ଜଳସେଚନ କଲେ ଭଲ ଅମଳ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଅତିକମ୍‌ରେ ତିନୋଟି ଜଳସେଚନ ଯଥା (ବିହନ ବୁଣିବାର ୨୦-୨୫ ଦିନପରେ), ଫୁଲ ଧରିବା ସମୟରେ (ବିହନ ବୁଣିବାର ୩୦-୪୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ) ଓ ଫଳ ବଢ଼ିବା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଫସଲ ସଂରକ୍ଷଣ

ଅନିଷ୍ଟକାରୀ କୀଟ

ଧଳାମାଛି - ସାହେବୀ ରୋଗ ଭୂତାଣୁର ବାହକ ଅଟେ । ଏମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଡାଇମେଥୋଏଟ୍ ୩୦ ଇ.ସି. କିମ୍ବା ଟ୍ରାଇଆଜୋଫସ୍ ୪୦ ଇ.ସି. ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ ମି.ଲି. ହିସାବରେ ଗୋଳାଇ ସି ନ କରନ୍ତୁ ।

ଜଉ ପୋକ - ଜଉ ପୋକ ଗଛର କଅଁଳ ପତ୍ର, କାଣ୍ଡ, କଢ଼, ଫୁଲ ଓ ଫଳ ରସ ଶୋଷଣ କରି ଖାଇଥାଆନ୍ତି । ଆକ୍ରାନ୍ତ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ନିରସିଆ ଦେଖାଯିବା ସହ ଅଧିକ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ ଗଛ ଝାଉଁଳି ପଡ଼ି ମରିଯାଇଥାଏ । ଏମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ହେଲେ ମିଥାଇଲ୍ ଡିମେଟନ୍ ୨୫ଇ.ସି. ବା ଡାଇମେଥୋଏଟ୍ ୩୦ ଇସି ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ମି.ଲି. ହିସାବରେ ଗୋଳାଇ ଫସଲରେ ସି ନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପତ୍ରଖିଆ ଓ ଛୁଇଁ ବିନ୍ଧା ପୋକ - ଏମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରୋପେନୋଫସ୍ ୫୦ଇ.ସି. ବା କୁଇନାଲଫସ୍ ୨୫ଇ.ସି.କୁ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ମି.ଲି. ହିସାବରେ ଗୋଳାଇ ସି ନ କରନ୍ତୁ ।

ଉକୁଣି ପୋକ (ଥ୍ରିପସ୍) - ଏମାନେ ମୁଗ / ବିରି ଫସଲର ଫୁଲକୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥାନ୍ତି । ଆକ୍ରାନ୍ତ ଫୁଲ ଗୁଡ଼ିକ ଝଡ଼ିଯାଏ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଫସଲରୁ କୌଣସି ଦାନା ମିଳି ନଥାଏ । ଏମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ଫସଲରେ ଡାଇମେଥୋଏଟ୍ ୩୦ଇ.ସି., କୁଇନାଲଫସ୍ ୨୫ଇ.ସି. ଓ ଫୋସାଲୋନ୍ ୩୫ ଇ.ସି. ଆଦି ଔଷଧରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ନେଇ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ମି.ଲି. ହିସାବରେ ଗୋଳାଇ ସି ନ କଲେ ସୁଫଳ ମିଳିଥାଏ ।

ରୋଗ

ଚେର ସଢ଼ା ରୋଗ - ବିଶୋଧନକରି ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ଚେରସଢ଼ା ଦମନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ମେଟାଲାକ୍ସିଲ୍ ଓ ମାନକୋଜେବ୍ ମିଶ୍ରଣରୁ ୨ଗ୍ରାମ ହିସାବରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧କି.ଗ୍ରା.କୁ ୫୦୦ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସି ନ କରନ୍ତୁ । ଏହା ସହିତ ଜମିରେ ଠିଆ ପାଣି ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗ - ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ମାନକୋଜେବ୍ ୧.୫କି.ଗ୍ରା. କିମ୍ବା ୧କି.ଗ୍ରା. କାଫଟାଫଲ୍ / କ୍ୟୁମାନ୍‌ଏଲ୍‌କୁ ଅଦଳ ବଦଳ କରି ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୫୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସି ନ କରନ୍ତୁ ।

ଝାଉଁଳା ରୋଗ - ବିଶୋଧନ କରି ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୫୦୦ ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବେଣ୍ଡାଜିମ୍ ୫୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସି ନ କରନ୍ତୁ ।

ପାଉଁଶିଆ ରୋଗ - ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨କି.ଗ୍ରା. ହିସାବରେ ସଲଫର୍ ସେଚିତ ଗୁଣ୍ଡ ୫୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସି ନ କରନ୍ତୁ ।

ସାହେବୀ ରୋଗ - ରୋଗ ଆରମ୍ଭରୁ ହଳଦିଆ ପଡ଼ିଯାଇଥିବା ଗଛକୁ ଉପାଡ଼ି ବାହାର କରି ଦିଅନ୍ତୁ । ଏହି ରୋଗ ଦମନ ପାଇଁ ଏହାର ବାହାକ ଧଳା ମାଛି କୀଟକୁ ଦମନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅମଳ

ମୁଗ / ବିରି ପାକଳ ହେଲେ ଫଳ ପ୍ରାୟତଃ କଳା ରଙ୍ଗର ହୋଇଥାଏ । ଛୁଇଁ ପାକଳ ହୋଇଗଲେ ଗଛରୁ ତୋଳି ଦିଅନ୍ତୁ କିମ୍ବା ୮୦-୯୦ ଭାଗ ଛୁଇଁ ଗଛରେ ପାକଳ ହୋଇଗଲେ ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ଉପାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ । ଗଛ ବା ଛୁଇଁ ଶୁଖିଲା ପରେ ବାଡେଇ କରି ଅମଳ କରନ୍ତୁ । ଖଳାରେ ଗୋଟିଏ କିସମର ମୁଗ / ବିରି ରଖିବା ଦରକାର । ଅମଳ ପରେ ବିହନକୁ ଖରାରେ ଶୁଖାଯାଏ, ଯେପରି ଆର୍ଦ୍ରତା ୯%କୁ କମିବ । ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୮-୧୦ କ୍ୱି ାଲ୍ ମୁଗ ଓ ୧୦-୧୨ କ୍ୱି ାଲ ବିରି ଅମଳ ହୋଇଥାଏ ।

ଅଧିକ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ
କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ଗଞ୍ଜାମ୍, ଭଞ୍ଜନଗର, ବେଣାକୁଦା
ପୋ: ଡିହପଢ଼ାଳ, ଭଞ୍ଜନଗର-୭୬୧୧୪୦

ଉନ୍ନତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ବିରି ଓ ମୁଗ ଚାଷ

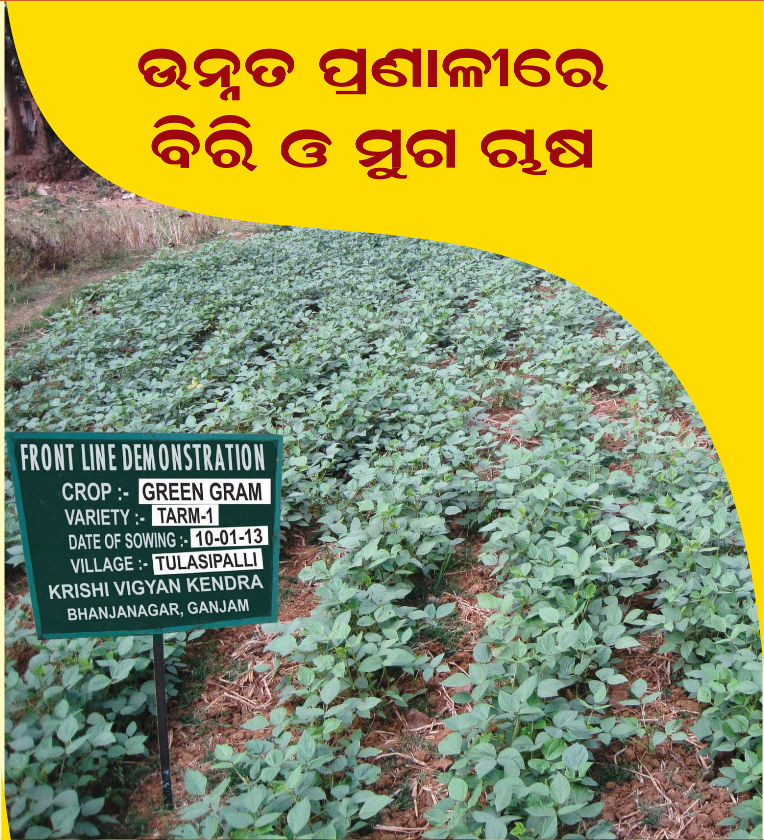

ବିଷୟବସ୍ତୁ :
ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ସାମନ୍ତରାୟ
ସଂପାଦନା :
ଡଃ. ସୁତନୁ କୁମାର ଶତପଥି

କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର

ଗଞ୍ଜାମ-୧, ଭଞ୍ଜନଗର, ବେଣାକୁଦା, ପୋ: ଡିହପଢ଼ାଳ,
ଭଞ୍ଜନଗର, ପିନ୍ : ୭୬୧୧୪୦
ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୩

ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲର ବିହନ ଉତ୍ପାଦନ

ଡାଲି କେଉଁ ଆବାହମାନ କାଳରୁ ଆମ ଖାଦ୍ୟର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ ଅଟେ । ଡାଲି ଶସ୍ୟରେ ୨୦ ରୁ ୩୨ ପ୍ରତିଶତ ପୃଷ୍ଟିସାର ରହିଥିବାରୁ ଆମ ଖାଦ୍ୟରେ ଏହା ଏକ ବିଶେଷ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି । ଆମ ନିତି ଦିନିଆ ଖାଦ୍ୟ ଭାତ କିମ୍ବା ରୁଟିରେ ଅଭାବଥିବା ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଆମିନୋ ଅମ୍ଳର ଚାହିଦା ଡାଲି ପୂରଣ କରିଥାଏ । ତେଣୁ ଭାତ କିମ୍ବା ରୁଟି ସହ ଡାଲି ମିଶାଇ ଖାଇବା ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଅଟେ । ଏହା ସହ ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲ ଚେରର ଗୁଟିକାରେ ଥିବା ସହଜୀବି ରାଇଜୋବିୟମ୍ ଜୀବାଣୁ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ରହିଥିବା ଯବକ୍ଷାରଜାନକୁ ମାଟିରେ ବିବନ୍ଧନ କରି ମାଟିର ଉର୍ବରତା ଓ ଗୁଣବ । ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ଆମ ଦେଶରେ ବୁଟ, ହରଡ଼, ମୁଗ, ବିରି, ମସୁର, ମଟର, ଖେସାରି, ରାଜମା ଓ କୋଳଥ ଆଦି ମୁଖ୍ୟ ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲ ଚାଷ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ମୁଗ, ବିରି, ହରଡ଼, କୋଳଥ ଓ ଖେସାରୀ ।

ବିହନ କିସମ

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ମୁଗ, ବିରିର କେତେକ ବିଜ୍ଞାପିତ କିସମ ବିହନର ତଥ୍ୟାବଳୀ ସାରେଣୀ-୧ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି

ଜମିକୁ ୨/୩ ଓଡ଼ ଚାଷ କରି, ମଇମାରି ମାଟିକୁ ଗୁଣ୍ଡ କରି ସମତୁଲ କରନ୍ତୁ । ଶେଷ ଓଡ଼ ଚାଷ ସମୟରେ ହେକ୍ଟରକୁ ୫ଟନ୍ ସଢ଼ା ଗୋବର ଖତ ବା କମ୍ପୋଷ୍ଟ ପ୍ରୟୋଗ କରି ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ବିହନ ବୁଣିବା ସମୟ ଓ ବିହନ ହାର

ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍ ରବି, ରବି ଓ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ଯଥାକ୍ରମେ ଜୁଲାଇ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର, ନଭେମ୍ବର ଓ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ବୁଣା ବୁଣି ସରିବା ଉଚିତ୍ । ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି ପରେ ବିହନକୁ ଧାଡ଼ିରେ ବୁଣିବା ଉଚିତ୍ । ଫସଲକୁ ଧାଡ଼ିରେ ବୁଣିଲେ ହେକ୍ଟରକୁ ୨୫କି.ଗ୍ରା. ବିହନ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଧାଡ଼ିରେ ବିହନ ବୁଣିଲେ ଗଛ ସଂଖ୍ୟା ଠିକ୍ ରୁହେ ଏବଂ ଅନ୍ତଃ ଚାଷ ଓ ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସହଜରେ କରିହୁଏ । ବର୍ଷା ଋତୁରେ ଧାଡ଼ିକୁ ଧାଡ଼ି ୩୦ ସେ ିମିଟର ବ୍ୟବଧାନ ଓ ଶୀତ ଏବଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ୨୫

ସାରଣୀ-୧ : ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ ମୁଗ ଓ ବିରି କିସମ

କ୍ର.ସଂ.	କିସମ	ବୁଣିବା ସମୟ (ଋତୁ)	ଅବଧି (ଦିନ)	ଅମଳ କ୍ଷମତା (କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ/ହେକ୍ଟର)
(କ) ମୁଗ କିସମ				
୧.	ଧଉଳି	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍ରବି, ରବି	୬୦-୭୦	୭.୦
୨.	କାମଦେବ (ଓ.ୟୁ.ଏମ୍. ୧୧-୫)	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍ରବି	୫୫-୬୦	୮.୦
୩.	ଓ.ବି.ଜି.ଜି. ୫୨	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍ରବି, ରବି	୬୦-୬୫	୮.୦
୪.	ଟି.ଏ.ଆର.ଏମ୍. ୧	ପ୍ରାକ୍ରବି, ରବି	୭୦-୭୫	୮.୦
୫.	ଟି.ଏ.ଆର.ଏମ୍. ୨	ପ୍ରାକ୍ରବି, ରବି	୬୫-୭୦	୮.୦
୬.	ସମ୍ରାଟ (ପି.ଡି.ଏମ୍. ୧୩୯)	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍ରବି, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୬୦-୬୫	୮.୫
୭.	ପୁଷା ଭିଶାଳ	ବର୍ଷା,ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୬୦-୬୫	୮.୫
୮.	ପୁଷା ୯୦୭୨	ପ୍ରାକ୍ରବି, ରବି	୬୫-୭୦	୮.୫
୯.	ଏଲ୍.ଜି.ଜି. ୪୧୦	ରବି	୬୫-୭୦	୭.୦
୧୦.	ଏଲ୍.ଜି.ଜି ୪୬୦	ପ୍ରାକ୍ରବି, ରବି	୬୫-୭୦	୭.୫
୧୧.	ଏସ୍.ଏମ୍.ଏଲ୍. ୬୬୮	ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୬୦-୬୫	୮.୦
୧୨.	ଆଇ.ପି.ଏମ୍. ୦୨-୩	ବର୍ଷା, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୭୫	୯.୦
୧୩.	ଆଇ.ପି.ଏମ୍. ୦୨-୧୪	ବର୍ଷା, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୬୫-୭୦	୭.୫
(ଖ) ବିରି କିସମ				
୧.	ସାରଳା	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍ରବି, ରବି	୭୦-୭୫	୮.୦
୨.	ପ୍ରସାଦ (ବି ୩-୮-୮)	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍ରବି, ରବି	୬୫-୭୦	୧୦.୦
୩.	ଉଜାଳା (ଓ.ବି.ଜି. ୧୭)	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍ରବି, ରବି	୬୫-୭୦	୯.୦
୪.	ମାହୁରି (ଓ.ବି.ଜି. ୩୧)	ବର୍ଷା, ପ୍ରାକ୍ରବି	୬୫-୭୫	୮.୦
୫.	ପି.ୟୁ. ୧୯	ବର୍ଷା, ରବି, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୮୦	୮.୦
୬.	ପି.ୟୁ. ୩୦	ବର୍ଷା, ରବି, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୮୦	୮.୫
୭.	ପି.ୟୁ. ୩୫	ବର୍ଷା, ରବି, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୮୦	୮.୫
୮.	ଟି.ୟୁ. ୯୪-୨	ରବି	୭୦-୮୦	୯.୦
୯.	ପି.ୟୁ. ୩୧	ବର୍ଷା, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୮୦	୯.୦
୧୦.	ଏଲ୍.ବି.ଜି. ୧୭	ରବି	୭୦-୮୦	୯.୦
୧୧.	ଆଇ.ପି.ୟୁ. ୦୨-୪୩	ବର୍ଷା, ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦-୮୦	୧୦.୦

ସେ ିମିଟର ବ୍ୟବଧାନ ତଥା ମଞ୍ଜି ୧୦ ସେ ିମିଟର ବ୍ୟବଧାନରେ ବୁଣିବା ଉଚିତ୍ । ବିହନ ବୁଣା ଯନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କଲେ ପ୍ରଥମେ ଭଲଭାବେ ଯା କରିବା ଦରକାର ଯେପରି ସେଥିରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିହନ ନଥାଏ ।

ବିହନ ବିଶୋଧନ ଓ ଜୀବାଣୁ ସାରର ପ୍ରୟୋଗ

ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତି ୧କି.ଗ୍ରା. ମଞ୍ଜି ପ୍ରତି ୩ ଗ୍ରାମ୍ ଥିରାମ୍ କିମ୍ବା ୨ ଗ୍ରାମ୍ ବାଭିଷ୍ଟିନ୍ ଗୋଳାଇ ବିଶୋଧନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପତ୍ର ଦାଗ, ଝାଉଁଳା, ଚାରା ଗଛ ପଚିଯିବା ରୋଗ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା ମିଳେ । ବିହନ ବିଶୋଧନ ପରେ ୨୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ରାଇଜୋବିୟମ୍ ଜୀବାଣୁ ସାର ଓ ୨୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ଫସଫେଟ୍ ଦ୍ରବଣକାରୀ ଜୀବାଣୁ ସାରକୁ ୮୦୦ ମିଲିଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ଏହି ମଣ୍ଡକୁ ୧୦କିଲୋ ମଞ୍ଜିରେ ଗୋଳାଇ ପରିଷ୍କାର ଚଟାଣ କିମ୍ବା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଚଦର ଉପରେ ଛାଇରେ ଶୁଖାଇ ଜମିରେ ବୁଣିବା ଦରକାର ।

ଖତ ଓ ସାର ପ୍ରୟୋଗ

ଏକ ହେକ୍ଟର ମୁଗ / ବିରି ଚାଷ ପାଇଁ ୨୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୪୦କି.ଗ୍ରା. ଫସଫରସ୍ ଏବଂ ୨୦କି.ଗ୍ରା. ପଟାସ୍ ସାର ଆବଶ୍ୟକ । ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ସମୁଦାୟ ଫସଫରସ୍, ପଟାସ୍ ଓ ଅଧା ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସିଆରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ମଞ୍ଜି ବୁଣିବା ଦରକାର । ସାର ଯେପରି ମଞ୍ଜିର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ନଆସେ ସେଥିପାଇଁ ସିଆରରେ ସାର ପକାଇ ମାଟିରେ ଭଲ ଭାବେ ମିଶାଇବା ପରେ ମଞ୍ଜି ବୁଣିବା ଦରକାର । ଫସଲକୁ ୨୧ ଦିନ ହେଲେ କୋଡ଼ା, ଖୋସା ସାରି ଓ ଘାସ ତଥା ଅନାବନା ଗଛ ବାଛି ଅବଶିଷ୍ଟ ଯବକ୍ଷାରଜାନକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମୂଳ ସାର ସହ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨୦ କି.ଗ୍ରା. ଗନ୍ଧକ (୧୦୦କି.ଗ୍ରା. ଜିପ୍ସମ୍) ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଅମଳ ଶତକଡ଼ା ୧୦% ବଢ଼େ । ଅନୁମୋଦିତ ଫସଫରସ୍ ସାରକୁ ସିଙ୍ଗଲ୍ ସୁପର୍ ଫସଫେଟ୍ ଆକାରରେ ଦେଲେ ସେଥିରେ ଥିବା ଗନ୍ଧକ ଫସଲର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଡି.ଏ.ପି. ସାରରେ ଗନ୍ଧକ ନଥିବାରୁ ଡି.ଏ.ପି. ବ୍ୟବହାର କଲେ ଗନ୍ଧକ ପ୍ରୟୋଗର ଆବଶ୍ୟକ ଥାଏ ।

ଅନ୍ତଃଚାଷ ଓ ଘାସ ଦମନ

ମୁଗ / ବିରି ଗଛଗୁଡ଼ିକ ତିନି ସପ୍ତାହର ହୋଇଗଲେ, କୋଡ଼ା ଖୋସା କରି ଅନାବନା ଗଛ ଓ ଘାସ ବାଛି ଦେବା ଦରକାର । ତା'ପରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣର ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସାର ଗଛ ମୂଳରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ହୁଡ଼ା ଟେକି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ଗଛ ୩୦-୩୫ଦିନ ହୋଇଗଲେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ଘାସ ବାଛିବା ଦରକାର । ତୃଣକନାସୀ ବା ଘାସମରା ଔଷଧ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଅନାବନା ଗଛକୁ ଦମନ କରାଯାଇପାରିବ । ସେଥିପାଇଁ ମଞ୍ଜି ବୁଣିବାର ୨୪ ଘ । ମଧ୍ୟରେ ବତର